

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 8 december 2023

Datum GS-besluit : 23 januari 2024

Vragen nr. 86

Vragen van **mevrouw drs. I.M. Haas MA** (Partij voor de Dieren) over Afgeven opdracht alle wasbeerhonden in Noord-Holland te doden

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 8 december 2023 door het lid van Provinciale Staten, **mevrouw drs. I.M. Haas MA** (Partij voor de Dieren), de volgende vragen bij Geëdeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Op 6 december '23 heeft Geëdeputeerde Staten een opdracht afgegeven aan de FBE Noord-Holland voor het beperken van de omvang van de wasbeerhond (*Nyctereutes procyonoides*) tot een nulstand in de hele provincie. De opdracht geldt tot 1 maart 2028.¹

Deze nulstand zou nodig zijn voor het beheer van de Natura2000-gebieden. Het vangen en daarna doden mag gebeuren met vangkooi, kastval, het geweer en hond, en het gebruik van lokvoer, dat niet vergiftigd of verdovend is. Ook mag er in de nacht worden geschoten, met gebruikmaking van kunstlicht en geluiddempers.

De wasbeerhond komt oorspronkelijk uit Oost-Azië. De dieren zijn door mensen naar Europa gehaald voor een ellendig leven op bontfokkerijen. De nu aanwezige wasbeerhonden zijn waarschijnlijk nakomelingen van ontsnapte dieren uit fokkerijen, of ontsnapt bij particulieren.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

INLEIDING ANTWOORDEN

De wasbeerhond, ook wel bekend als marterhond, is een invasieve exoot. De soort komt oorspronkelijk uit Oost-Azië. In de jaren '30 van de 20ste eeuw zijn in Oost-Europa wasbeerhonden ontsnapt uit pelsdierfokkerijen en in de jaren '50 zijn ze bewust uitgezet in West-Rusland en vervolgens verwilderd². Inmiddels heeft de wasbeerhond zich gevestigd in 15 landen in Europa, vooral in Noord- en Oost-Europa. De wasbeerhond heeft zich ook in Nederland gevestigd en wordt buiten Noord-Holland regelmatig waargenomen.

In Noord-Holland is de soort sinds 2019 op meerdere locaties waargenomen. Onder andere in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland (onderdeel van Natura 2000-gebied 'Kennemerland-Zuid'), en Natura 2000-gebied 'Naardermeer'. Daarnaast zijn er recent exemplaren aangetroffen bij Den Oever en Bussum. Hoewel exacte aantallen niet bekend zijn, verwachten we dat er op dit moment hooguit enkele individuen in Noord-Holland aanwezig zijn.

¹ [Provinciaal blad 2023, 14387 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

² [Wasbeerhond | De Zoogdierverseniging](#)

De wasbeerhond valt niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming (thans de Omgevingswet) en de Habitatrichtlijn. De soort is opgenomen op de zogenaamde Unielijst. Dit betekent dat de Europese Unie de soort heeft aangewezen als invasieve exoot, omdat deze verantwoordelijk is voor schadelijke effecten aan de biodiversiteit en volksgezondheid vanwege parasitaire ziektes.

Gelet op de aan de Unielijst ten grondslag liggende Europese wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende verplichtingen zijn de provincies verplicht om maatregelen te treffen om de verspreiding van invasieve exoten in te perken. De hier besproken opdracht is een invulling van deze taak. Dit is naar ons oordeel de best beschikbare methode om de verspreiding van de wasbeerhond in Noord-Holland zoveel mogelijk te voorkomen, met name omdat het nu nog om een klein aantal individuen gaat.

Overigens kon de wasbeerhond in Noord-Holland al bestreden worden in de eerdergenoemde natuurgebieden. Nu de soort zich ook buiten de gebieden verspreidt is ingrijpen op provinciaal niveau noodzakelijk.

Aantallen en herkomst

Vraag 1:

Kan GS aangeven hoeveel en waar wasbeershonden zijn waargenomen in de afgelopen twee jaar in de provincie Noord-Holland? Volgens de Verspreidingsatlas Zoogdieren³ gaat het om een heel beperkt aantal waarnemingen.

Antwoord 1:

Het is niet duidelijk hoeveel wasbeershonden er op dit moment precies in Noord-Holland zijn. Het zijn namelijk schuwe nachtdieren, die niet makkelijk te zien zijn. We weten dat ze zijn waargenomen in de Natura 2000-gebieden 'Kennemerland-Zuid' en 'Naardermeer'. Eind augustus van dit jaar is er ook een aangereden wasbeerhond aangetroffen nabij Den Oever, en is er ook een wasbeerhond gezien bij Bussum. De verwachting is dat er inderdaad niet veel dieren in Noord-Holland zijn, hooguit enkele individuen.

Vraag 2:

In hoeverre kan en zal er sowieso sprake zijn van een invasie van de wasbeerhond, kan GS een onderbouwde prognose geven?

Antwoord 2:

Er is sprake van een (naar verwachting) klein aantal dieren die zich verspreid door Noord-Holland bevinden. Gelet op onze verplichtingen om waar mogelijk de verspreiding van invasieve exoten van de Unielijst zoveel mogelijk te beperken, kiezen wij ervoor om in te grijpen nu het nog om kleine aantallen gaat.

Vraag 3:

Gaat het bij eventueel aanwezige wasbeershonden om ontsnapte dieren of om wilde exemplaren die (waarschijnlijk) vanuit Duitsland zijn gekomen?

Antwoord 3:

Gelet op de aanwezigheid van wasbeershonden in de andere provincies om ons heen gaan wij ervan uit dat het hier om wilde dieren gaat. De verspreiding van de wasbeerhond is al lang gaande: het is onwaarschijnlijk dat het hier om gehouden, ontsnapte dieren gaat.

Noodzaak?

Vraag 4:

Kan GS aangeven op basis waarvan zij de noodzaak ziet om opdracht te geven om elke wasbeerhond die de provinciegrens overgaat of aanwezig is, te doden?

³ [NDFF Verspreidingsatlas | Nyctereutes procyonoides - Wasbeerhond](#)

Antwoord 4:

De wasbeerhond is door de Europese Unie aangewezen als invasieve exoot die verantwoordelijk is voor schadelijke effecten aan de biodiversiteit en de volksgezondheid vanwege parasitaire ziekten. De EU heeft de soort daarom op de Europese Unielijst gezet. De provincies zijn op basis daarvan verplicht om maatregelen te treffen om de verspreiding van de soort en daarmee mogelijke schadelijke effecten zoveel mogelijk te beperken. Daarom hebben wij deze opdracht gegeven.

Overigens wordt de wasbeerhond in alle provincies om ons heen, en ook in de landen om ons heen, bestreden.

Vraag 5:

Of, en in welke mate, is er sprake is van schade aan natuur of in het wild levende dieren door wasbeehonden in Noord-Holland?

Antwoord 5:

Het is onduidelijk hoeveel schade de huidige aantallen in Noord-Holland precies veroorzaken. Het feit dat de dieren aanwezig zijn in twee Natura 2000-gebieden levert echter op dit moment risico's op voor kwetsbare soorten die daar voorkomen, zoals broedende vogels en amfibieënpopulaties.

Vraag 6:

In hoeverre vindt afstemming met andere provincies en het Rijk plaats om te voorkomen dat een nulstand in Noord-Holland teniet gedaan wordt door 'nieuwe aanwas' van niet-geneutraliseerde wasbeehonden uit andere regio's?

Antwoord 6:

Zoals eerder aangegeven wordt de wasbeerhond in andere provincies ook bestreden. Daarnaast vindt er in IPO-verband periodiek overleg plaats over exoten.

Alternatieven voor doden**Vraag 7:**

Heeft GS overwogen om niet tot afschot over te gaan, maar om de dieren met rust te laten en te accepteren⁴? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7:

Geen maatregelen treffen beschouwen wij niet als een optie. De provincies zijn namelijk op grond van de Wet natuurbescherming verantwoordelijk om maatregelen te treffen om de wasbeerhondpopulatie zoveel mogelijk te bestrijden dan wel beheersen.

Vraag 8:

Heeft GS niet-dodelijke maatregelen (alternatieven) onderzocht en overwogen? Welke maatregelen zijn dat en op welke recente onderzoeken en experts heeft GS zich gebaseerd in haar conclusie om die alternatieven toch niet in te zetten? We ontvangen graag de inhoud van die onderzoeken.

Antwoord 8:

In de zienswijze 'Doden van dieren aan het licht' van de Raad van Dieraangelegenheden (RDA) worden de volgende twee mogelijke alternatieven ten aanzien van wasberen benoemd, die wij van vergelijkbare toepassing vinden op wasbeehonden: vangen, castreren en uitzetten of permanent opvangen. Castreren en uitzetten is volgens de Europese exotenverordening echter niet toegestaan. Bij permanente opvang gaat het om levenslang in gevangenschap houden, inclusief onvruchtbaar maken of andere maatregelen om voortplanting te verhinderen. Aan

⁴ ['Afschieten heeft geen zin, dus accepteer de wasbeer' - Omroep Gelderland \(gld.nl\)](#).

Weliswaar over de wasbeer, maar grotendeels vergelijkbaar in argumentatie

beide alternatieven zijn volgens de RDA problemen verbonden in termen van kosten, haalbaarheid en dierenwelzijn.

Een risico-analyse uit 2011⁵ suggereert verder nog dat op kleine schaal kwetsbare natuurwaarden zoals broedvogelkolonies of waterpartijen met amfibieën zouden kunnen worden afgeschermd met hekken om schade door wasbeerhonden te voorkomen. De effectiviteit van dit voorstel wordt niet verder toegelicht in de analyse. We zien dit daarom niet als een realistisch alternatief.

Het levend vangen van wasbeerhonden is vanwege hun schuwe karakter en kleine aantal erg lastig. Wanneer het lukt om de dieren te vangen brengt de permanente opvang van de dieren ook andere problemen met zich mee, waaronder dierenwelzijnsaspecten. Ook bij de inzet van hekken zien wij problemen, zoals mogelijke onverwachte effecten die het kan hebben op versnippering van leefgebieden en beperking van migratieroutes van inheemse diersoorten.

Alles beschouwende zien wij de huidige opdracht als de beste oplossing.

Vraag 9:

Provinciaal beleid is, sinds de inzet van de Partij voor de Dieren, om dierenwelzijns-organisaties te raadplegen bij beleid en besluiten die aan levens van dieren raken.

Is er gesproken met dierenwelzijnsorganisaties, zoals Faunabescherming en Animal Rights, om te kijken welke niet-dodelijke oplossingen er eventueel voor handen zijn? Zo ja, met welke organisaties en wat was de uitkomst?

Antwoord 9:

We hebben u in de Statenvergadering van 10 juli 2023 reeds toegezegd dat wij bereid zijn om, in algemene zin, met dierenwelzijnsorganisaties in gesprek te gaan om kennis uit te wisselen. We zijn samen met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord aan het werk om dit gesprek voor te bereiden.

Vraag 10:

Uit cijfers in Duitsland blijkt dat ondanks een intensieve bejaging het aantal wasbeerhonden nauwelijks invloed lijkt te hebben op de omvang en spreiding van de populatie. Als de populatie door jacht vermindert, stijgt het aantal nakomelingen waardoor de populatie snel weer dezelfde omvang heeft. Bovendien gaan jonge dieren naar naburige gebieden om zich daar te vestigen en zullen ze hun plek innemen in onze natuur. Stichting AAP zegt dat de beste methode om het aantal dieren binnen de perken te houden waarschijnlijk het vangen, steriliseren en terugzetten van de dieren is. Bent u bereid naar die optie te kijken?

Antwoord 10:

Zoals eerder aangegeven is het niet toegestaan om de dieren te castreren/steriliseren en weer uit te zetten.

Vraag 11:

Het vangen en opvangen van de dieren is een andere meer diervriendelijke mogelijkheid. Bent u bereid deze optie met St. AAP, de Dierenbescherming of andere opvangcentra te bespreken? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 11:

Los van vraagstukken in het kader van dierenwelzijn ten aanzien van permanente opvang, is deze optie vooral een afweging die de opvangorganisaties zelf maken. Bijvoorbeeld voor zover het gaat over de praktische mogelijkheden die een organisatie heeft om een bepaald aantal dieren permanent op te vangen. Ook de benodigde ontheffingen van de RVO die een organisatie moet hebben om invasieve exoten op te mogen vangen, alsook de manier waarop die opvang binnenshuis praktisch geregeld moet worden, zijn factoren die een rol spelen. Als een

⁵ Mulder, J.L. (2011). The raccoon dog in the Netherlands – a risk assessment. Bureau Mulder-natuurlijk

opvangcentrum aangeeft in staat te zijn wasbeerhonden duurzaam op te vangen, dan zullen we dit gesprek aan gaan. We zien dit nu echter niet als een alternatief voor de korte termijn.

Lijden

Vraag 12:

Tevens stelt GS in de opdracht: "Wellicht ten overvloede wijzen wij op de zorgplichtartikelen zoals deze zijn geregeld in de Wet natuurbescherming en in het bijzonder artikel 3.24, lid 1 van de wet, welke luidt: "Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt". Deze zorgplicht geldt ook voor de wasbeerhond."

- a) Controleert en handhaaft de provincie/OD ook op de verplichting om te voorkomen dat dieren onnodig lijden? Hoe precies in dit geval, hoe vaak (naar schatting) per jaar, en met hoeveel beschikbare onafhankelijke handhavers? Ook in de nacht?
- b) Hoe wordt door de handhaver dan het "voorkomen dat het dieren onnodig lijdt" geïnterpreteerd? Wat is concreet "onnodig lijden" in dit geval en op welke recente wetenschappelijke bronnen baseert men zich?

Antwoord 12a:

Over de wijze waarop de OD NHN toezicht en handhaving uitvoert wordt gerapporteerd in de jaarstukken van de OD NHN. De OD NHN is op dagelijkse basis bezig met toezicht en handhaving. Dit gebeurt op verschillende manieren, zoals surveillance en observaties in het veld, maar ook het controleren van uitvoerders wanneer zij de start van het beheer verplicht bij de OD NHN melden.

Antwoord 12b:

Deze overwegingen zijn casusafhankelijk en dus niet algemeen te beantwoorden.

Bont

Vraag 13:

Kan GS aangeven wat er met de kadavers gebeurt?

Antwoord 13:

Het is aan de persoon die de wasbeerhond doodt om het kadaver binnen de geldende landelijke wet- en regelgeving te hanteren.

Vraag 14:

Hoe kunt u garanderen dat er geen bontartikelen worden gemaakt van de gedode wasbeerhonden?

Antwoord 14:

Zie antwoord 13.

Intrekken opdracht

Vraag 15:

Bent u bereid de opdracht aan de FBE NH voor het doden van alle in de provincie voorkomende wasbeerhonden in te trekken en in te zetten op niet-dodelijke middelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 15:

Nee. Uit de wetgeving volgt dat het noodzakelijk is om maatregelen te treffen. Wij hebben bij de besluitvorming gebruik gemaakt van wetenschappelijke bronnen en publiek beschikbare kennis. We hebben op basis daarvan beoordeeld dat de opdracht in de huidige vorm in deze situatie de beste maatregel is.